Vuoden Ayrshirekasvattaja – Rasilan Ayrshire

Vuoden Ayrshirekasvattaja 2016 -palkinnon sai Rasilan Ayrshire eli Seija ja Hannu Viitanen Lammilta. Terveyssyistä Viitaset joutuivat luopumaan maidontuotannosta tänä talvena ja vuodenvaihteessa tilalta lähtivät viimeiset lypsylehmät. Suurin osa lehmistä pääsi jatkamaan uraansa uusiin koteihin, ja Rasilan navetassa kasvatetaan edelleen hiehoja.

Seija ja Hannu Viitasen Rasilan Ayrshire nimettiin vuoden 2016 Ayrshirekasvattajaksi. Kuva Saija Räikkönen

Rasilan tila on Hannun kotitila, ja vuodesta 1988 asti Seija ja Hannu ovat yhdessä hoitaneet tilaa ja tuottaneet maitoa. Lähes 30 vuotta Viitaset siis ehtivät lehmiä lypsää. Aluksi tilalla oli parsinavetassa 22 lehmäpaikkaa, ja rotuina oli ayrshiren lisäksi holstein ja suomenkarja. Vuonna 1995 tehtiin navettaan peruskorjaus, jossa lehmäpaikkojen määrä nousi 28:an. Uusi osa, jossa on niskapuomiparret 42 lehmälle, valmistui vuonna 2004, ja vanha navetta remontoitiin nuorkarjan käyttöön. Suomenkarja saneerasi itsensä ulos navetasta hedelmällisyysongelmillaan, ja tilan holsteinpopulaatio oli lopulta kokonaisuudessaan 100-tonnari Rasilan Mississippin jälkipolvia ayrshiren vallattua lisää tilaa itselleen. Keskituotos on pyörinyt pitkään 9 000 kg:n tuntumassa. 305 pv:n tuotokset ovat parempiakin, mutta monesti keskituotosta on laskenut vanhempien lehmärouvien vähän pidemmät umpiajat. Kestäviä lehmiä ei ole haluttu poistaa pidentyneen poikimavälin takia. Monena vuonna keskipoikimakerta onkin ollut pitkästi yli kolmen.

Ayrshiren puolesta

Ayrshire on tuntunut Rasilan tilalle sopivalta rodulta, ja rotu on Seijan ja Hannun mukaan mukavampi käsitellä ja paremmin liikkuva kuin holstein. Ayrshiresta tuli Rasilan päärotu siksikin, että rodun jalostaminen on kiinnostanut Seijaa enemmän kuin muiden rotujen jalostaminen. Ayrshirejalostus on ollut sopivan haastavaa, ja toisaalta sonnitarjonta ei ole yhtä valtavaa kuin holsteinpuolella. Seija on siementänyt lehmät itse, ja hän tunnustautuu esteetikoksi, joka haluaa lehmien olevan kauniita. Niinpä hän on jo kauan panostanut lehmien rakenteen jalostamiseen. Seija oli ensimmäisten joukossa mukana, kun ayrshirejalostajat tekivät matkoja Ruotsiin katsomaan karjoja, joissa on käytetty kanadalaisia sonneja. Myöhemmin myös Viitaset ostivat pari eläintä Ruotsista; Lundenin karjasta tulivat Lunden Pard Pirpana (Woodland View Pardner) ja Lunden Romeo Rika (Covey-Farms Romeo). Ensimmäiset omat kanadalaissonnien tyttäret ovat Rasilan karjassa syntyneet jo vuosina 1999 ja 2000. Myös alkionsiirtoja tilalla on tehty paljon. Yksi Seijan lempilehmistä, Ronde Conn YepYep ET (Shady Walnut Conn), joka luokitettiin AF VG86, syntyi kanadalaisesta alkiosta.

Yksi Seijan lempilehmistä, Ronde Conn YepYep ET AF-VG86 (Shady Walnut Conn x Ronde Romeo Cendrillon). Kuva Frank Robinson

Vuoden Ayrshirekasvattaja 2016

Seija oli Suomen Ayrshirekasvattajien hallituksen jäsen vuodesta 2003 vuoteen 2015. Yhdistyksen kokouksen ollessa Lammilla syksyllä 2003 Rasilan tila oli tilavierailukohteena. Tilalla on myös käynyt bussilasteittain vierailijoita niin navettaa kuin eläimiäkin katsomassa. Jalostuskokemuksia ja -neuvoja Seija on antanut paljon myös puhelimitse, erityisesti tuontisonnien käytön alkaessa yleistyä. Yhdistyksen järjestämää AF-Class -luokitusta Rasilassa on käytetty alusta asti, ja luokitusta Seija pitää tärkeänä työkaluna jalostuksessa. Eläinten rakenne onkin parantunut paljon vuosien myötä, ja se näkyy niin eläimissä kuin luokitustuloksissakin.

Maitomaratoonareita ja muita meriittejä

Rasilan tilalla on kaksi ayrshireä päässyt 100-tonnariksi asti: Rasilan Ofelia (Haralan Etro) ja Rasilan Opri (Korkeakummun Ivar). Ofelian tyttärestä Rasilan Safirasta myytiin viimeinen tilalta keinosiemennykseen mennyt sonni, Rasilan Yafir (Margot Calimero). Aiemmin myydyt ayrshiresonnitkin ovat samasta lehmäperheestä, esimerkiksi Ofelian emänemästä Hilusta (Hovin Sopuli) myytiin yksi poika ja Hilun emä Akka (Niittyrannan Ludvig) oli kahden myydyn sonnin emä. Sekä Ofelian että Oprin sukua on yhä elossa muissa karjoissa.

Viitaset ovat käyneet eläintensä kanssa näyttelyissä heti näyttelytoiminnan uuden heräämisen alusta asti. Suontaka-näyttelyssä vuonna 1996 Viitasten nuorempi poika Janne oli junior handler -kisassa mukana Jelmi-vasikan (Mätäsniemen Uklaus) kanssa. Myöhemmin junior handlereina on ollut naapurintyttöjä lainavasikoilla. Seija itse on ollut näyttelyissä usein Ayrshirekasvattajien standilla, ja Hannu ja "monivuotinen harjoittelija" eli Rasilan näyttelyvastaava Sanna Tiilikainen ovat olleet kehässä eläinten kanssa. Eläimiä vahtimassa ovat olleet myös vanhempi poika Jussi vaimonsa Marin kanssa. Näyttelymenestystä on tullut hyvin, championeja on ollut vuosien saatossa neljä: Eka (Mäkrämäen Yllä) Karjatila-näyttelyssä 1996, Ekan tytär Jenka (Arolan Siivari) Karjatila-näyttelyssä 1998, Ekan tyttärentytär Kukka (Alatalon Unssi) Ammujaisissa 1999 sekä Rasilan Safira (Kildare Jerry) Muurikissa 2005. Myös Ayrshire Winter Show:n parhaiten menestyneet lehmät täytyy mainita: reserve champion vuonna 2011 oli Rasilan Cal Pirpana (Margot Calimero). Kunniamaininnan AWS:ssa sai Ronde Conn Yep-Yep ET vuonna 2012.

Forever Schoon JeeJee ET vuoden 2014 Talvinäyttelyssä, jossa se sijoittui luokassaan toiseksi. Saimme nähdä JeeJeen syyskokouksen tilavierailulla Saikarin tilalla. Kuva Jari Ahlholm

Haaveita ja uusia tuulia

Seija kertoo haaveilleensa kauan lehmäperheistä. Vasta lehmäperheiden avulla näkee, millaisia periyttäjiä lehmät ovat. Hyväkin lehmä voi jättää vain huonoja jälkeläisiä. Se, että karjaan saa isoja lehmäperheitä, vaatii aikaa ja pitkäikäisiä lehmiä. Jo mainittujen Rasilan Ofelian ja Rasilan Oprin lisäksi ostolehmä Lagace Ice Man Diamond ET (Kellcrest Ice Man) jätti jälkeensä suuren perheen.

Seija ja Hannu ovat olleet suurena apuna myös allekirjoittaneen lehmähaaveiden kanssa: Viitasten navetassa on asunut moni minun lehmäni. Niiden kanssa puuhatessa myös Rasilan karja on tullut hyvin tutuksi. Niinpä omien eläinteni kanssa samaan, uuteen navettaan muutti monta Rasilan lehmää. Eläimiä meni kuudelle muullekin tilalle, ja vain muutama lehmä meni teuraaksi. Tällä hetkellä Rasilan tilalla on omien hiehojen lisäksi kasvamassa kahden muun tilan hiehoja, joten vielä ei ole aika navetan tyhjentyä kokonaan. Seija kouluttautuu parhaillaan uuteen ammattiin, ja Hannu vastaa hiehojen hoidosta. Uskon, että Rasilan ayrshireeläimistä kuullaan vielä.

Salla Rautio

Rasilan Ayrshire oli tilavierailukohteena yhdistyksen syyskokouksessa vuonna 2011. Kuva Heini Hakkarainen